

Gaudeamus igitur

(Projev rektora VŠERS prof. Dolisty na promoci prvních absolventů naší školy)

Honorabiles, vážení členové akademické rady naší školy, vážené kolegyně a kolegové, vážení vzácní hosté, vážení představitelé Krajského úřadu v Českých Budějovicích, Města České Budějovice a dalších měst, obcí a mnoha dalších ctěných významných státních a veřejných organizací, vážený pane primátore Města Českých Budějovic, vítám vás na slavnosti předávání bakalářských diplomů prvním absolventům naší Vysoké školy evropských a regionálních studií, o. p. s. v Českých Budějovicích. Jsem rád, že vy, naši první a milí absolventi, jste se dostavili ve velkém počtu a vítám zvláště vaše rodiče, přátele, partnery a další blízké.

Milí promoventi naší Vysoké školy evropských a regionálních studií o. p. s., během tří let studia jste vytvořili část historie školy. Po obdržení akreditace studijního oboru „regionální studia“ a udělení státního souhlasu v r. 2003 jste se přihlásili ke studiu a prožili s vedením školy a dalšími učiteli jistou formu dobrodružství počátků výstavby školy. Můžeme snad přirovnat budování vysoké školy k obrazu pokládání základů domu. Dobře víte, že jsme postupně dokončovali různorodé stavební úpravy, vytvářeli jsme nové učebny a vytvořili

možnosti bezproblémového přístupu k počítačové síti. Někteří z vás jste byli svědky střídání zaměstnanců na pracovních postech školy, pracovníci i někteří pedagogové přicházeli a odcházeli, vy jste však zůstali. Nebylo vždy jednoduché obstát v konkurenci s obtížemi soukromého školství v tomto městě a kraji, ale postupně se chod školy standardizoval a každým rokem jsme mohli vnímat jistá plus, která nebyla ohromující, ale těchto plus znamének trvale přibývalo. Ve vedení školy jsme také vážně rozebírali vaše připomínky a kri-

tiku. Na některé vaše hlasy jsme mohli reagovat ihned a odstranit nedostatky, jindy jsme se trápili nad tím, že některé vaše oprávněné připomínky nebylo možno přijmout, protože i my nevládneme

(Pokračování na straně 2)

Gaudeamus igitur (Pokračování ze strany 1)

zázračným proutkem a učili jsme se trpělivosti. Ať naše tříleté hodnocení vezmeme z jakékoli strany, úspěch je zde, protože dnes budete promováni a bude vám udělen titul bakalář, když jste řádně obhájili své bakalářské práce a úspěšně jste vykonali státní zkoušky. K vašim výsledkům vám gratulují a připojují se k radosti vašich rodičů a dalších vám nejbližších osob.

získáním titulu. Je docela možné, že někteří z vás si uvědomují právě po třech letech studia, že vlastně mnohem více nevíte než víte. Je – li tomu tak, pak naše škola splnila svůj úkol. Existuje nepřeborné kvantum znalostí a je to právě trvale studující člověk, který zjišťuje, jak málo víme nejen ve vybraných humanitních oborech, které jste studovali, ale také v technických a přírodovědných. Každý z vás si musí najít vlastní cestu k udržení a prohloubení kvalifikace, na kterou obdržíte baka-

který se užívá pro univerzity a vysoké školy. Latinské slovo *almus* znamená živící, životodárný, ale také blahodárný, dobrotivý a úrodný. Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s. zůstává pro vás *alma mater*, tedy matkou živící znalosti, dovednosti, ale také laskavou a dobrotivou, která mezi svými prioritami má prezentaci kultury a laskavého mezilidského jednání a soužití. Ať budete kdekoli v dalších letech, nezapomínejte na svou *alma mater* a přijměte nabídku spoluúčasti na odpovědném jednání této školy.

Vysoká škola evropských a regionálních studií o. p. s. má své studenty také v městě Příbrami. Vzdálenost nedovoluje tomu, aby se studenti z obou měst setkávali. Zaznamenali jsme však v Příbrami evidentní rozvoj a pan primátor města Příbram Ing. Ivan Fuksa podepsal s naší školou smlouvu o pronájmu školy, kterou máme plně k dispozici. Ředitelem tohoto detašovaného pracoviště jsem pověřil zkušeného manažera v oblasti školství dr. Vladimíra Kříže, kterému předám pověřovací listinu a věřím v jeho velkou invenci ve prospěch školy. Akademickou radu Vysoké školy evropských a regionálních studií obohatí svými zkušenostmi a znalostmi primátor města doc. RNDr. Miroslav Tetter, CSc. Panu primátorovi děkuji za přijetí tohoto členství a pomoc při rozvoji školy. Je primátorem Města České Budějovice od r. 1998 a hluboce se zapsal do dějin našeho města. Jemu také předám dekret člena Akademické rady VŠERS a přeji mu potřebné zdraví a spokojenost ve společné práci.

Milí promoventi, obdrželi jsme elektronickou poštu na rektorát mnoho přání a pozdravení k dnešní slavnosti. Pozdravují vás někteří starostové Jihočeského kraje, představení kongregace Petřínů, v jejichž budově sídlíme, paní velvyslankyně Jihoafrické republiky N. Dube a další kolegyně a kolegové z jiných vysokých škol a mnoha dalších institucí.

Nyní mně dovoluňte, abych poděkoval jménem svým a jménem celé akademické rady a všech našich prorektorů, všech pedagogů a pracovníků školy, vašim rodičům a dalším blízkým osobám, všem, kteří vás podporovali na studiu psychiky a financí. Děkuji za jejich hodnocení, že se vyplatí investovat do vzdělání finanční prostředky, i když na to česká společnost ještě není příliš zvyklá. Naše vysoká škola je první soukromou vysokou školou v Českých Budějovicích a vaše školné, milí promoventi, financovalo její provoz. Kdo se rozhodl investovat do svého vzdělání, nemusí být vděčný státu za vysokoškolské studium, jen svým nejbližším. Naši absolventi tak zůstávají lidmi svobodnými a nesvázanými vděkem vůči státu za vysokoškolské vzdělání.

Vážené promoventky a promoventi, do dalších let vám přeji mnoho osobních úspěchů, radost ze života a dobrých partnerů a přátel, spokojenost a zdraví. Mimořádně gratuluji ke studijním úspěchům těm z vás, kteří jste měli výborný studijní průměr a státní zkoušky jste obhájili na známku výbornou. Odměnou vám bude červený diplom a věnování krásné knihy. Děkuji vám všem za vše dobré, co jste prokázali vůči škole a také benevolenci, když se nám něco nepodařilo. Ať se vám naplní všechna vaše pěkná přání v dalším životním období a jste trvale nositeli naděje a dobra, jste šířitelé pokojných vztahů, vzdělanosti a kultury.

Někteří z vás budou pokračovat v navazujícím magisterském oboru na jiných školách, jiným z vás pomůže titul bakalář v kariérním růstu ve vašem zaměstnání a jiným na možnostech dobrého uplatnění na trhu práce. Důležité je ale vaše vědomí, že vysokoškolský titul vás morálně zavazuje k celoživotnímu vzdělávání a že si sami dobře uvědomujete, že vysokoškolské vzdělání nekončí

lařský diplom. Vaše vzdělávání, předpokládám, těmito dny nekončí, ale bude pokračovat. Je to váš celoživotní úkol. Snad vám mohou být příkladem ti pedagogové, kteří nepotvrdili absolutnost sociologické teze, že s přibývajícím věkem zájem o vlastní vzdělávání klesá. Náš první rektor prof. PhDr. Emanuel Pecka, CSc., který mnohým z vás vedl bakalářské práce, se stále vzdělává a s jeho pravidelnou publikační, vědeckou a odbornou činností jste byli seznamováni během tří let.

Milí promoventi, vystudovali jste obor „regionální studia“, který má rozměr evropský a snad i světový. Proto jste trávili hodně času nad studiem cizích jazyků a mnozí z vás jste již vykonávali praxi v cizině a také toužíte tam pracovat. Bylo naším cílem ve vedení školy vás dostat do evropského života, abyste se vymanili z izolace jednoho regionu a poznávali jiné. Někteří z vás nabídky využili. Autorka a zhotovitelka našich nových insignií, Mgr. A. Martina Mináriková měla tvůrčí ideu, že naše škola, když je mladá a moderní, musí překonávat hranice regionů. To také ukazují náznaky částí hranic naší České republiky na určitých součástech řetězů. Tyto hranice musíme překonávat dovednostmi a znalostmi, abychom nezůstali místem izolace a mezinárodního zájmu v našem regionu. Budu velmi rád, když nám jako první absolventi budete pomáhat v našem poslání šířit vzdělanost a kulturu, humanitu a bezpečnost. Proto váš „Klub absolventů“ by mohl být i poradnou pro vedení školy, kde vaše názory a podněty budou respektovány a promyšleny.

Milí promoventi, již znáte výraz „*alma mater*“,

GAUDEAMUS IGITUR

Gaudeamus igitur,
iuvenes dum sumus:
post iucundam iuventutem,
post molestam senectutem
nos habebit humus.

Vita nostra brevis est,
brevis finietur:
vemit mors velociter,
rapit nos atrociter,
nemini parcetur.

Ubi sunt, qui ante nos
in mundo fuere?
Vadite ad superos,
transite ad inferos.
Ubi iam? – Fuere.

Vivat academia,
vivant professores,
vivant membrum quodlibet,
vivant membra quaelibet,
semper sint in flore!

Letní škola založila novou tradici

Od 21. srpna do 1. září pořádala Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., v Č. Budějovicích 1. ročník letní školy „Léto s češtinou“. Slavnostního zahájení se zúčastnili podporovatelé projektu, mezi něž patří velvyslanectví Jihoafrické republiky v zastoupení tajemníka Mashisha Motsoko, vrchní ředitel odboru Evropské unie na Ministerstvu zahraničí ČR Libor Sečka a dlouholetý stálý představitel ČR u OSN a čerstvě designovaný velvyslanec do Indie Hynek Kmoníček, za Jihočeský kraj pak náměstek hejtmana MUDr. Vladimír Pavelka.

tého vzdělávacího cyklu přednášek a seminářů doplněn i o doprovodný program.

„Snažíme se uplatnit novou zážitkovou metodu, která by účastníky letní školy neseznamovala s českým jazykem jen teoreticky, ale umožňovala by jim i jeho využití v praxi – a to v jihočeských hospůdkách, při společných výletech do Č. Krumlova, Hluboké, Trocnova, na Doudlebsko, při turistickém výslapu na Kleť či na vodáckém kurzu,“ jmenuje některé body programu Zbyněk Holub.

Společně si program užívali i dvě studentky: Natalia Danilkina a Jessica Bergh. „Mgr. Natalia Danilkina pochází z dnešního Kaliningradu, historického Královce/Königsbergu, města, které založil král železný a zlatý Přemysl Otakar II. v roce 1255, tedy 10 let předtím, nežli založil naše město – Č. Budějovice. Natalia je postgraduální studentkou na Universitě Immanuela Kanta v Královci. Přípravuje se k získání titulu Ph.D. U nás se věnovala zejména česko-německoruským vztahům v období mezi 2 světovými válkami. Jessica Bergh přijela z Pretorie v Jihoafrické republice, její maminka je Češka a její babička žije v Berouně – takže skutečně světový záběr,“ přibližuje některé ze studentů letní školy prorektor pro zahraniční vztahy MUDr. Petr Petr.

A co dělá Jessice, která mluví česky poměrně plynně, největší problém? „Mně dělá nej-

BLÍŽE K ZELENÉMU STROMU

„Já sem velmi rád přijal pozvání představitelů VŠERS. Nejsm zde poprvé. Už několikrát jsme diskutovali možnosti vztahu této školy a města a já jsem opravdu velmi rád, že se ve městě ČB takto rozvíjí vysoké školství a obzvlášť takové školství, které je daleko těsněji spjata s praxí a reálným životem. To obdivuji a velmi takovému školství fandím.

Například projekt „Blíže k zelenému stromu“, který jsme zde probírali, to jest na jedné straně jakási databáze studentů, zájemců o zaměstnání a na druhé straně databáze potenciálních zaměstnavatelů - to mne velmi zaujalo, protože vím, co by kdysi představitel významného jihočeského podniku, jaké problémy jsme měli zajistit si kvalitního zaměstnance. Já si myslím, že takováto databáze a spolupráce školy a zaměstnavatelů - představitelů toho reálného podnikatelského života, je dobrá věc a že přispěje oběma stranám. Jak studentům, tak těm potenciálním zaměstnavatelům. To je velmi zajímavý projekt.

Byl bych velmi rád, kdyby se tato škola rozvíjela na území města Českých Budějovic a pokud budu působit ať už v radě nebo v zastupitelstvu města ČB, tak se budu snažit velmi podporovat rozvoj této školy a takového školství.“

(Z projevu Ing. Špíky zpracovala Katka Schusterová, hit rádio Faktor ČB, studentka 1. ročníku KS RG VŠERS)

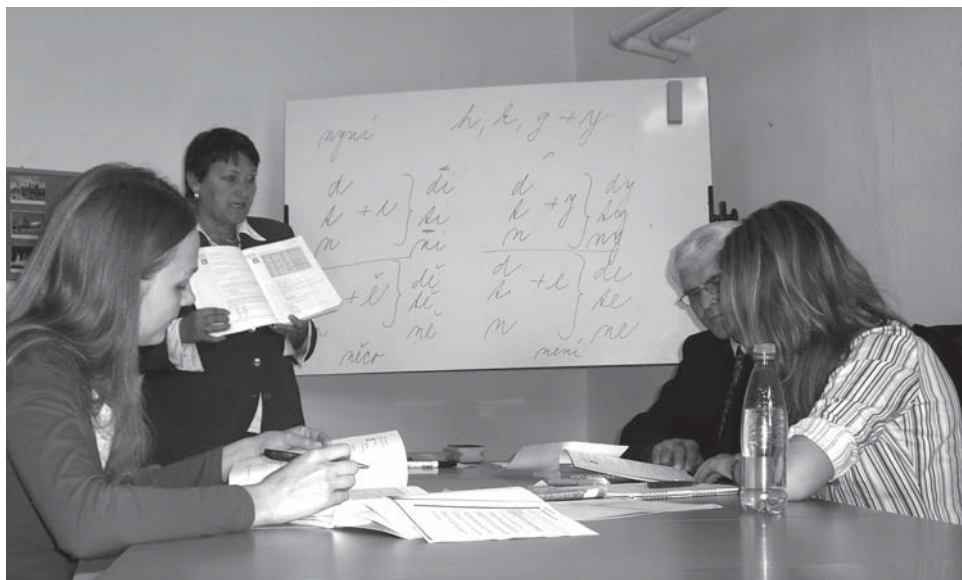

Foto Martin Volný

„V souladu s programem naší školy jsme se zaměřili na region v širším evropském kontextu. Snažíme se tak vytvořit okruh lidí, kteří by se o tuto problematiku zajímali a dále ji ve spolupráci s námi jak studijně, tak pracovní rozvíjeli,“ vysvětluje priority letní školy vedoucí katedry aplikované jazykovědy VŠERS PaedDr. Zbyněk Holub.

Regionálnímu zaměření tak odpovídá i program, který byl vedle nabi-

větší problém skříň. Je tam moc souhlásek,“ stěžuje si Jessica.

Zbývá dodat jediné: „Doufáme, že vytvoříme tradici, která bude mít na naší škole i v našem regionu nezastupitelné místo,“ uzavírá Zbyněk Holub.

tiskový mluvčí VŠERS Mgr. Martin Volný
volny@vsers.cz

Šance studentů VŠERS

Soudy v Jihočeském kraji co do výkonnosti obsazují přední pozice v pomyslném žebříčku českého soudnictví. Tyto zkušenosti s fungující správou se bude snažit předat studentům Vysoké školy evropských a regionálních studií, o. p. s., Č. Budějovice předseda krajského soudu JUDr. Bohuslav Petr, Ph.D., který na Vysoké škole evropských a regionálních studií působí ve funkci vedoucího katedry práva a podílí se na studijních plánech oboru bezpečnostně-právní studia.

Jak si stojí krajské soudnictví v porovnání s ostatními krajskými soudy?

„Jsme na prvním místě v republice, pokud jde o vyřizování trestních věcí u okresního soudu. V případě závažnější kriminality – vražd, znásilnění, rozsáhlé hospodářské trestné činnosti - spadající do pravomoci krajského soudu, je situace pro nás složitější, jsme někde uprostřed pomyslné ligy soudů v České republice. Tato statistika ale ne příliš věrohodně vystihuje situaci. Jako kraj se totiž pohybujeme v případech závažných trestných činů v malých číslech. Jestliže je ročně nápad 50 věcí a několik z nich se protáhne, vyjde to statisticky podstatně

Rozhovor s předsedou krajského soudu o fungování krajského soudnictví a o přenesení svých zkušeností do výuky na Vysoké škole evropských a regionálních studií

hůře, než v porovnání např. s Prahou, která řeší ročně kolem 300 věcí. Máme tady případ, kde je 130 obžalovaných, jeho zdržení pak vytváří ve statistice obrovská procenta. Proto si myslím, že i krajský soud si v prvostupňové agendě vede velice dobře. Vždyť i tak jsme v trestní agendě u krajských a okresních soudů obsadili třetí místo v průměrné délce řízení, která u nás činí 202 dnů, v celorepublikovém průměru se jedná o 263 dnů.

V občanskoprávních sporech je situace mno-

hem jednoznačnější ve prospěch našich soudů. Jsme dlouhodobě na prvním místě v republice ve vyřizování občanskoprávních sporů u okresních soudů. Podobně je tomu u obchodních a občanskoprávních sporů, které začínají u krajského soudu, jako je ochrana autorských práv, osobnosti a podobně. Tento údaj dokládá i průměrná délka řízení u okresních soudů spolu s krajským, která činí 181 dnů, což je nejkratší délka řízení v České republice, kde je průměr 267 dnů.

Podobně je tomu i v případě agendy péče o nezletilé děti, kde průměrná délka vyřizování opatrovnické agendy dosahuje 140 dnů. Předběhl nás jen Středočeský kraj s průměrem 128 dnů. Celorepublikový průměr se pak pohybuje kolem 263 dnů.

Soudních agend je celá řada – exekuce, konkurzy, správní soudnictví atd. – ale v 9 případech jsme první v republice. Jsem proto přesvědčen, že jihočeská justice funguje poměrně dobře.“

Dokázal byste ze svého působení na soudu vyvodit pro budoucí absolventy Vysoké ško-

(Pokračování na straně 5)

Šance studentů... (Pokračování ze strany 4)

ly evropských a regionálních studií, kteří se stanou především úředníky, nějaký recept, jak svým přístupem zlepšit efektivitu práce na úřadě?

„Domnívám se, že řada zkušeností je nepře- nosných. Nikdy se nedá vstoupit dvakrát do stejné řeky. Nicméně, existují určité hodnoty, které se vyplatí respektovat. Na první místo bych kladl pokoru, na druhé místo umění naslouchat názorům druhých včetně svých podřízených a na třetí místo odvahu přijmout odpovědnost za svá rozhodnutí či chcete-li odvahu rozhodnout.“

Co podle vás přinese avizovaná reforma českého soudnictví?

„Reforma soudů je takový evergreen. Už několik let probíhá proces takzvaného „odbremenění“ práce soudců, kdy je část agendy převedena na bedra vyšších soudních úředníků. V novelizovaném zákoně o soudech a soudcích je nově zaveden institut asistenta soudce. Nedávno se navíc oslavilo pět let od založení probační a mediační služby, i ta je výrazným přínosem.“

Základní idea je tedy správná: velice drahá práce kvalifikovaného soudce by se měla – pokud to jde – nahrazovat prací podstatně levnějšího administrativního aparátu. Zároveň nám to umožní srovnat počty soudců na úroveň ostatních zemí Evropské unie, protože máme do jisté míry velký počet soudců na počet obyvatel. V současnosti je to dáno zákonnou úpravou agend, které soudci musí řešit.“

Je nárůst administrativního aparátu i šancí pro absolventy Vysoké školy evropských a regionálních studií, která vychovává především budoucí úředníky?

„Samozřejmě, že šancí je – je zde ale zároveň zákon o vyšších soudních úřednících, který předpokládá, že vyšší soudní úředník má být absolventem Justiční školy v Kroměříži, což je tříleté studium, nebo by měl mít dokončené vysokoškolské právnické vzdělání. Do budoucna však mohou být tyto legislativní bariéry prolomeny. Ale i za stávající právní úpravy mohou absolventi Vysoké školy evropských a regionálních studií najít uplatnění v jiných administrativních funkcích – týká se to zavádění počítačových systémů v české justici, oborů zaměřených na kontrolu práce soudů, statistiku a zpracování údajů a další dozorové činnosti, zároveň se zvyšuje i poptávka po odbornících se znalostí bezpečnostně-právní problematiky.“

Důležitou prioritou, kterou by si měli budoucí úředníci osvojit, je i etika ve státní správě a samosprávě. Jak vy vidíte problematiku průhlednosti a důvěryhodnosti české správy?

„Nevím, zda existuje reálná snaha o zprůhledňování činnosti státních orgánů v politické sféře. Obecně lze říci, že je správné a žádoucí, aby měl občan možnost nahlížet pod pokličku jednotlivých státních orgánů. Pokud jde o soudy, které jsou přeci jen výrazně odlišné od orgánů státní správy a samosprávy, mají tu výhodu, že jednání je veřejné. S výjimkou případů, kdy je ze zákona vyloučena přítomnost veřejnosti ať už z důvodu mravnostních, státního tajem-

ství, projednávání případů nezletilých, může být každý občan přítomen celému jednání. Nedovedu si představit vyšší záruku demokracie a nezávislosti justice.“

Máme tady navíc i zákon o veřejném přístupu k informacím, který nám ukládá na požádání zveřejňovat informace o pravomocných rozsudcích, občan má i právo dotázat se na otázky související s hospodářskou činností toho kterého soudu... Nijak jsem nezaznamenal, že by – pokud jde o soudy – existoval nějaký hlad ze strany veřejnosti ještě o větší možnosti, jak dohlížet na chod soudů.“

Pokud jde o orgány státní správy a samosprávy, mohou určitou roli např. v případě malých obecních úřadů hrát i nedostatečné finanční prostředky, pokud jde třeba o zveřejňování potřebných informací na internetu či zodpovězení elektronických podání občanů.“

V praxi je proto určitě co zlepšovat, zde je pole neorané. Samotný zákon je ale na úrovni evropské legislativy. Občanům bohužel ale chybí určitý samosprávný pocit, po letech totality jsme zvyklí, že s námi někdo zhůry manipuluje. Myslím, že občané by měli více využívat zákoných možností, které se jim dnes nabízejí.“

Co se z oboru práva dozvědí studenti Vysoké školy evropských a regionálních studií?

„Z titulu vedoucího katedry práva na Vysoké

škole evropských a regionálních studií je mou povinností zabývat se otázkou obsahové náplně studia. Studenti by si měli osvojit základní pojmy z teorie práva, ústavního práva, aby si ze základních oblastí práva odnesli ty vědomosti, které povedou ke zjitření jejich právního vědomí. To by mělo být rozhodně vyšší než u absolventů jiných všeobecně zaměřených škol. Klade se proto větší důraz na problematiku práva správního, občanského, obchodního a pracovního, z hlediska bezpečnostně-právních studií se hlouběji zabýváme o problematiku trestního práva hmotného i procesního. Myslím, že skladba studia je vyvážená a odpovídá zaměření našich studentů v profesní praxi. Je správné, aby škola byla schopná dát studentům vzdělání v ne příliš teoretické rovině různých právních škol, ale především ve schopnosti aplikace konkrétního práva v praxi.“

Kam mohou zamířit absolventi Vysoké školy evropských a regionálních studií?

„Jde většinou o orgány státní správy a samosprávy, Policie ČR, příp. integrovaný záchranný systém.“

*Mgr. Martin Volný
asistent PR a tiskový mluvčí*

*Vysoká škola evropských a regionálních studií
email: volny@vsers.cz,
mar.volny@centrum.cz*

Dne 11. května 2006 proběhla v Českých Budějovicích konference, která se konala u příležitosti 10. výročí otevření supermarketu Terno v Českých Budějovicích. Konference, kterou pořádala Jednota, spotřební družstvo České Budějovice a Vysoká škola evropských a regionálních studií, se zúčastnili jak odborníci z řad praxe tak i odborníci z vysokých škol, kteří se zaměřují na problematiku maloobchodu. V rámci odborného programu konference měly všichni účastníci možnost prohlédnout si i supermarket Terno. Na závěr konference předal pan ing. Ladislav Skořepa, Ph.D. řediteli Jednoty, spotřebního družstva ing. Jaroslavu Froulíkovi poděkování za dlouholetou spolupráci s vysokými školami v Českých Budějovicích.

IMMANUEL KANT – ZÁKLADY METAFYZIKY MRAVŮ

ÚVOD

V polovině 18. století pak nastal ve filosofii a umění obrat, způsobený vystoupením Lessinga, Herdera, Schillera, Goetheho, Kanta, později Fichteho, Schellinga a nakonec Humboldta a Hegla. Je to období charakterizované úžasnými vědeckými objevy (Newton, Leibniz, Descartes, Bacon), které posunuly lidské myšlení výrazně dopředu. Dominantní se stala myšlenka národní obrody. Národní hnutí za jednotu se soustřeďovalo na německých univerzitách. To, co jiné národy prožily na vlastní kůži, to co uskutečnily v revoluční praxi, to Němci prožívali teoreticky a umělecky. A tak se rodí německá klasická filosofie, srozumitelná jen ve vzdělaném intelektuálním prostředí, která měla sice minimální vliv na reálné poměry, maximálně však určovala tón celého dalšího filosofického vývoje. Zakladatelem této filosofie byl samotářský a v Evropě do tehdy neznámý myslitel Immanuel Kant.

Kantova filozofie

„Hvězdné nebe nade mnou a mravní zákon ve mně Jsou pro mě důkazem, že je Bůh nade mnou a Bůh ve mně.“

Immanuel Kant je zakladatelem německé klasické filozofie. Předkantovská, tzv. osvícenská filozofie, byla jen vnějšková, protože vyzdvihla racionální neboli rozumovou stránku osobnosti, ale zapoměla na stránku iracionální (citovou). Kant naopak ve své filozofii dává prostor oběma těmto stránkám osobnosti. Také za zabýval otázkami, které se staly zásadním problémem dnešního člověka: otázkami oprávněnosti, smyslu a hranic možností vědy, problémy práv člověka a uskutečnění lidské svobody se zřetelem k neustávajícímu úsilí o mír.

Kant založil filozofický systém nazývaný kriticismus podle názvu svých hlavních děl. Svou kritikou nemyslel Kant kritiku systémů a knih, ale kritiku možností a nemožností metafyziky. Hlavní otázkou pro něj bylo, co a kolik toho intelekt a rozum dovedou bez všech dovedností poznat. Jinými slovy: předkantovští filozofové používali rozum k tomu, aby kritizovali svět, Kant

na to šel obráceně a podrobil kritice rozum sám. Chtěl vytyčit přesné hranice oblastí, kterým je rozum schopen porozumět a kterým ne, tedy kde začíná iracionálně.

Kant zavádí do filosofie mnoho nových a specifických pojmů. Například apercpece znamená jednotící schopnost rozumu, která umožňuje smyslové údaje spojovat v jedinou zkušenost, v celek, aby vnímání nebylo chaotické. Je nutná nejen pro nás, ale i pro objekt samotný, má-li se stát poznatelným. Nikdy se vlastně nedozvíme, jak některý předmět skutečně vypadá, protože jsme mu dali svoje subjektivní formy prostoru. Celý svět nám je pak poznatelný jen jako fenomén (jev) a ne jako věc sama o sobě. A vysvětlení pojmu věc o sobě? Naše empirie je utvářena vnějšími podněty, které musí mít nějaký zdroj – věc o sobě (das Ding an sich). Díky apriorní smyslovosti není výsledkem poznávání věc o sobě ale věc pro nás (das Ding für mich). Věc o sobě je pro nás nepoznatelná; všechny následující rozumové operace, které člověk provádí už nejsou záležitostí věci o sobě, ale věci pro nás. Svět vědy vůbec nepostihuje oblast věci o sobě, ale vytváří si svůj svět kam promítá své vlastní schopnosti. A už jsme také narazili na výraz apriorní. Apriorní znamená předcházející naší zkušenosti. Apriorní soudy nám například poskytují poznatky, které jsou nutné a obecné. Dále soudy dělíme na aposteriorní (opírající se o zkušenost), syntetické (vždy rozvíjející, k předmětu o kterém vypovídají přidávají nové sdělení) a analytické (nerozvíjejí naše informace o věcech o kterých vypovídáme, jen zdůrazňují to, co už je jednou obsaženo v pojmu předmětu).

Neméně důležitým pojmem jsou transcendentní ideje, které si vytváří čistý rozum. Transcendentní ideje jsou celkem tři. Idea duše, která vytváří jednotu naší vnitřní subjektivity. Idea světa – vytváří jednotu vnější reality všech jevů a idea boha jako absolutní hodnota všech předmětů myšlení vůbec. Výsledkem těchto tří idejí je totalita naší skutečnosti; rozum pracuje jako by tyto ideje byly východiskem, ale jsou pouze výsledkem.

V prvním období své tvorby označovaném jako tzv. předkritické období se Kant věnoval přírodovědecké problematice. Nejvýznamnějším dílem tohoto období jsou „*Všeobecné dějiny přírody a teorie nebes*“. Při vzniku díla se opíral

(Pokračování na straně 11)

- 1849**
první návštěva novoapečeného císaře Františka Josefa I. v Českých Budějovicích při cestě z Prahy do Lince
- 1857**
druhá návštěva rakouského mocnáře Františka Josefa I. v Českých Budějovicích při cestě z Prahy do Ischlu, když jel na jelení říji
- 1885**
třetí císařská návštěva v Českých Budějovicích při návratu z plzeňských manévrů
- 1888**
čtvrtá zastávka císaře v Českých Budějovicích bezprostředně po ničivé zářijové povodni
- 1895**
pátý a poslední pobyt imperátora v Českých Budějovicích od nádraží projel dnešní Žižkovou ulicí okolo budoucího sídla firmy na slavnostně vyzdobené náměstí

WWW.CBPS.CZ

CBPS

ČESKOBUDĚJOVICKÉ POZEMNÍ STAVBY SPOL. S R. O.

SEKCE KLINICKÉ FARMAKOLOGIE ČSEKFT ČLS JEP
SEKCE TERAPEUTICKÉHO MONITOROVÁNÍ (TDM)
ČSEKFT ČLS JEP

ve spolupráci s Vysokou školou evropských a regionálních studií, o.p.s.,
Jihočeským krajem a Nemocnicí České Budějovice, a.s.
pořádají

8. KONFERENCI KLINICKÉ FARMAKOLOGIE
13. KONFERENCI TDM

A

10. KONFERENCI DURG

pod záštitou

MUDr. Vladimíra Pavelky,
náměstka hejtmana Jihočeského kraje
České Budějovice
21. - 23. září 2006

Čestné předsednictvo:

MUDr. Vladimír Pavelka,
náměstek hejtmana Jihočeského kraje
prof.Dr. Josef Dolista , Ph.D., Th.D.,
rektor VŠERS, o.p.s. v Č.Budějovicích,
MUDr. Břetislav Šon, předseda představenstva
a generální ředitel
Nemocnice České Budějovice a.s.

Výbor pro vědecký program:

RNDr. Hana Brozmanová, CSc.,
doc. MUDr. Milan Grundmann, CSc.,
doc. MUDr. Otto Mayer CSc., MUDr. Karel
Urbánek, Ph.D., prim.MUDr. Miroslav Verner,
prim. MUDr. Ivan Vonke MBA,
doc.MUDr. Petr Petr, Ph.D.

Organizační výbor:

doc. MUDr Petr Petr, Ph.D., předseda
Mgr. Hana Kalová ,RFA , tajemník
Ing. František Vrtiška
prim. MUDr Miroslav Verner
prof. Dr. Josef Dolista, Ph.D.,Th.D.
Ing. Karel Mach
prof. Dr. Paul Hendrik Möller

Sekretariát konference:

Pracoviště klinické farmakologie
Nemocnice České Budějovice a.s.
B.Němcové 54
370 87 České Budějovice
tel., zázn., fax: 38 787 4377
e-mail: kalova@nemcb.cz

Vědecký program

Přednášky:

ve velké posluchárně - Aula Magna Jihočeské University,
Studentská 15 - 21,370 05 České Budějovice.
K dispozici bude dataprojektor, zpětný projektor a diaprojektor.

Tématické okruhy:

- 1) TDM v klinické praxi (Therapeutic Drug Monitoring)
- 2) Genotypizace a fenotypizace
- 3) Farmakoekonomika
- 4) Klinické hodnocení léků
- 5) DURG (Drug Utilisation Research Group)
- 6) Probiotika, Prebiotika, Synbiotika (Nutraceutika)
- 7) Varia

Abstrakta:

Souhrny přijatých příspěvků budou publikovány následně.

Pokud si přejete jejich vytištění, při registraci odezdejte krátkou anotaci ve formě standardně vytisknutého textu + diskety v následující úpravě :

- textový editor Word verze 7.0/97 a vyšší
- typ písma: Times New Roman CE, velikost 12
- rozsah: 20 řádků (včetně nadpisů), 60 znaků na řádek, formát byl odeslán ve 3. informaci
- disketa 3,5“ musí být podepsána a rovněž soubor označen jménem event. názvem příspěvku

Program konference

čtvrtek-15.00-17.00

Klinické hodnocení léků a farmakoterapie

Předsedající: Mayer O., Strnadová V.

15.00-15.30

Strnadová V. (Brno)

K úloze klin. farmakologa v klinickém hodnocení léčiv (30 min.)

15.30-15.45

Kopecký J. (Hradec Králové)

Prediktivní možnosti in vitro disolučního testování pro klin. bioekvivalenční studie orálních sulpiridových antipsychotik

15.45-16.05

Mayer O. (Plzeň) Intermitentní klaudikace-účelná je jen komplexní léčba pacienta (20 min.)

16.05-16.20

Doseděl M. (Hradec Králové)

Analýza léčby hyperlipidémie praktickými lékaři u nemocných s vysokým kardiovaskulárním rizikem

16.20-16.35

Palúch Z. (Praha)

Antitrombotické vlastnosti statinů

16.50-17.00

Diskuse

17.00-18.00

Schůze výboru Sekce klinické farmakologie a Sekce TDM

pátek 8.30-10.30

Cyklosporin A

Předsedající: Brozmanová H., Kacířová I.

- poplatek za tisk 1 abstraktu 300,- Kč - úhrada při registraci

Abstrakta v angličtině:

Those interested in submitting English abstracts please contact us immediately:

Send your abstracts (only in English) on the disc or by e-mail to

HYPERLINK „mailto:kalova@nemcb.cz“)kalova@nemcb.cz

Structure of an abstract: authors,objective,material and methods,results,conclusion, references and/or acknowledgement. Max. 2000 letters incl. spaces.

TITLE: please in capitals only and NOT type a full stop (.) at the end of the title.

New paragraph: Author/s (the surnames and initials; e.g. Chirac J.;

nota bene, initials !)

New paragraph: Full address (incl. your country);e-mail.

New paragraph: Text

(incl. references, e.g.: Williams,1999) Please adopt (if possible) following structured

format: background, aims, methods, results, conclusions.

New paragraph: Reference list (short, e.g. Williams C., Journal 88: 32,1999)

Each participant can also supply the full paper or the short communication of his

contribution- on disk plus three hard copies.

8.30-8.45	Urbánek K., Strojil J., Balboneová D. (Olomouc) Dlouhodobý vývoj preskripce imunosupresiv ve FN Olomouc
8.45-9.00	Maršálková P., Komzáková I., Brozmanová H., Grundmann M. (Ostrava) Farmakokinetické monitorování cyklosporinu
9.00-9.15	Komzáková I., Kořístková B., Brozmanová H., Šafarčík K., Grundmann M. (Ostrava) Metody stanovení CsA a problémy s TDM cyklosporinu
9.15-9.30	Maršálková P., Lochmann I., Grundmann M. (Ostrava) Farmakodynamické monitorování cyklosporinu
TDM	
9.30-9.45	Pavlíková L., Brozmanová H., Kvasnička F., Grundmann M. (Ostrava, Praha) Možnosti použití elektromigračních metod pro TDM
9.45-10.00	Pavlíková L., Brozmanová H., Grundmann M. (Ostrava) Stanovení lamotriginu a kyseliny valproové pomocí isotachoforézy
10.00-10.15	Kacířová I., Kořístková B., Brozmanová H., Grundmann M. (Ostrava) Vývoj terapie epilepsie u těhotných žen v letech 1990-2005
30.30-30.30	Diskuse

pátek-11.00-12.30**Genotypizace a fenotypizace**

11.00-11.15	Scheinost O. (České Budějovice) Farmakogenomika jako základní součást molekulárně-biologické diagnostiky v Nemocnici České Budějovice
11.15-11.30	Bartošová L. (Brno) Detekce genových polymorfismů jako nástroj k predikci chorob a efektivity farmakoterapie
11.30-11.45	Đuricová J., Grundmann M. (Ostrava) Možnosti fenotypizace v klinické medicíně
11.45-12.00	Grundmann M., Đuricová J., Kořístková B., Brozmanová H., Kacířová I., Komzáková I. (Ostrava) Fenotypizace karbamazepinu
12.00-12.15	Đuricová J., Brozmanová H., Grundmann M. (Ostrava) Fenotypizace CYP 2D6 a betablokátorů
12.15-12.30	Diskuse

pátek 14.00-16.00**TDM antibiotik**

	Koordinátor: Grundmann M. Předsedající: Grundmann M., Šedivý J.
14.00-14.15	Grundmann M., Toršová V. (Ostrava) TDM gentamicinu u dospělých
14.15-14.30	Pokorná P., Martínková J. (Hradec Králové) TDM aminoglykosidů u dětí
14.30-14.45	Grundmann M., Toršová V. (Ostrava) TDM vankomycinu
14.45-15.00	Šedivý J. (Praha) Metoda TDM antibiotik na podkladě PK/PD parametrů
15.00-15.15	Tesfaye H. (Praha) Retrospective evaluation of Amikacin and Tobramycin screen levels in paediatric cystic fibrosis patients: a challenge to existing dosage guidelines
15.15-15.30	Kořístková B., Grundmann M. (Ostrava) Spotřeba amioglykosidů a vankomycinu ve FNŠP Ostrava
15.30-15.45	Strojil J., Šantavá L., Vojtová V. (Olomouc) Spotřeba aminoglykosidů a vankomycinu ve FN Olomouc v letech 1997-2005
15.45-16.00	Diskuse

pátek 16.30-17.30**DURG**

Předsedající: Urbánek K., Dvořák P.

1. Dvořák P. (Praha)
Chronicky podávané opiáty a psychomotorické/kognitivní funkce
2. Tlustá E. (Hradec Králové)
Spotřeba antiepileptik v letech 1999-2004 s využitím zdravotní pojišťovny
3. Trojáčková A. (Praha)

Užívání léčiv s návykovým potenciálem vysokoškolskými studenty ČR

4. Malý J. (Hradec Králové)

Analýza farmakoterapie DM-použitá léčiva, selfmonitoring a akutní rizika

17.30-18.30

Plenární schůze Sekce klinické farmakologie, Sekce TDM a DURG

19.30

Společenský večer: „ Dudák a Pivo“ / „ Backpiper and Beer“

sobota 8.30-10.15

Farmakoekonomika

Koordinátoři:

Švihovec J., Doležal T.

Předsedající:

Švihovec J., Doležal T.

1. Švihovec J. (Praha)

Farmakoekonomika v ČR

2. Prokeš M. (Praha)

Trendy spotřeby hypolipidemik

3. Doležal T. (Praha)

Možnosti farmakoekonomiky hypolipidemik

4. Skoupá J. (Praha)

Současná hypolipidemická léčba v praxi – farmakoekonomické dopady

sobota-10.30-12.00

Nutraceutika

Koordinátoři: Petr Petr, Kohout Pavel

Předsedající: Kohout Pavel, Petr Petr

1. Kohout P. (Praha)

Léčba probiotiky-návrat k přirozeným principům prevence a léčby

2. Kaehler S. (Wien, Austria)

Therapeutic value of a Lactobacillus gasseri and Bifidobacterium longum fixed bacterium combination

3. Verner M. (České Budějovice)

Existuje laboratorní odezva nutraceutické intervence?

4. Červený P. (Hradec Králové)

Probiotika v terapii idiopathických střevních zánětů. Analýza terapie ve skupině 573 pacientů.

NUTRACEUTIKA 2006

(prebiotika, probiotika, synbiotika)

Sympozium konané v rámci 8. Konference klinické farmakologie, České Budějovice, 23. září 2006

Spolupřádají: Sekce klinické farmakologie ČLSJEP, Vysoká škola evropských a regionálních studií Č. Budějovice

Nemocnice České Budějovice a.s., EMA- European Medical Agency n.f., Crocodile o.s., EMA-services s.r.o.,

Jihočeská agrární komora, Jihočeská hospodářská komora a Potravinářská komora České republiky.

Odborný program:

23. září 2006 (sobota)

Aula Maxima Jihočeské univerzity, (Bobík)

Studentská 21, 370 05 Č. Budějovice

10.00 – 12.00

10.00 Zahájení.

Předseda: doc. MUDr. Pavel Kohout, Ph.D., doc. MUDr. Petr Petr, Ph.D.

1) doc. MUDr. Pavel Kohout, Ph.D.

Léčba probiotiky- návrat k přirozeným principům prevence a léčby.

2) RNDr. Pharm. Mgr. Stefan Kähler

Therapeutic value of Lactobacillus gasseri and Bifidobacterium longum

3) prim. MUDr. Miroslav Verner

Existuje laboratorní odezva nutraceutické intervence?

4) Mgr. Petr Červený

Probiotika v terapii idiopathických střevních zánětů - IBD

Následuje diskuse a beseda účastníků projektu Crocodile s organizátory a přednášejícími

IMMANUEL KANT... (Pokračování ze strany 6)

o Newtonovu fyziku, kterou pokládal za vzor vědecké teorie. Kniha vysvětlovala vznik nebes, vznik slunce a sluneční soustavy. Kantova kosmologická hypotéza byla v tomto čase revoluční, a možná i proto nenašla bezprostřední ohlas. Podle Kanta je východiskem vývinu chaos, při němž jsou v nekonečném prostoru vesmíru rozptýleny částičky hmoty. Ty se na základě dvou sil – přitažlivé a odpudivé – shlukují do celků a vytváří sluneční soustavy. Tento proces však stále pokračuje a ty stejné síly později způsobí návrat k chaosu. Tato teorie byla později pojmenována jako Kant–Laplaceova hypotéza zániku planet.

Další důležitou otázkou pro Kanta byla metafyzika a jestli je vůbec možná jako věda. V dějinách filosofie byla metafyzika jedněmi chápána jako jádro a završení filosofie a druhými jako snůška zdánlivého vědění, blízkého spíše náboženství a umění, s nímž je třeba se v zájmu vědy a kultury radikálně rozejít. U Kanta ale nenajdeme metafyziku příznačnou pro jeho předchůdce. Kant tvrdí, že přirozené úsilí člověka po poznání spočívá v čemsi uzavřeném a bezpodmínečném a odpovědi na poznání jsou ideje, které patří do oblasti vyššího rozumu. Nejvýznamnějšími teoretickými idejemi jsou pak duše, svět a Bůh a nejdůležitějšími praktickými idejemi nesmrtnost, svoboda a absolutní osobnost. Rozumem, což znamená metafyzicky, nelze dle Kanta vyřešit žádné ze základních témat metafyziky, a proto jsou její hypotézy testovatelné pouze názorem.

Zpočátku byl Kant přívržencem leibniovské filozofie čili racionalismu, do kterého Kanta uvedl jeho učitel na univerzitě. Tento filosofický směr uznával, že svět je poznatelný jen prostřednictvím rozumu – bez pomoci zkušeností. Později se však Kant dostal k dílům empiriků, hlavně k J. Lockovi a D. Humovi. Lockova teorie byla založená na tom, že nic není v rozumu, co by nebylo předtím ve smyslech – za zdroj poznání považoval především zkušenost. Tato filosofie znamenala vlastně popření racionalismu, nemůžeme se proto divit, že Kant začal o racionalismu pochybovat. Kant si byl vědom nedostatků a mezer ve filosofickém racionalismu, avšak nepřidal se bezmyšlenkovitě k jeho protikladu – empirismu.

Při porovnání racionalistické leibniovské školy, která odvozuje všechno poznání z používání rozumu a nárokuje si popis světa neznečištěný zkušeností pozorovatele a humovskou empirickou školou, která tvrdí, že poznání pochází ze zkušenosti, a proto ho není možné oddělit od subjektivních podmínek poznávajícího, Kant zaujímá mezi nimi zprostředkující pozici a uvažuje následovně: ve vycházejícím bodě souhlasí Kant s Humem a s empiriky v tom, že všechny naše poznatky o světě pocházejí ze smyslových zkušeností. Zkušenost je pramenem našeho poznání a člověk komunikuje se světem prostřednictvím smyslů. Působení skutečnosti na naše smysly je důkazem její existence. Zde si Kant podává ruku s racionalisty. Naše chápání světa spoluurčují podmínky a předpoklady obsažené v našem intelektu. Nejsou důsledkem zkušenosti, jsou člověku vrozené, apriorní. Zároveň však přisvědčuje empiristům, že bez zkušeností by zůstaly jen prázdnou formou. A to je celkem nový gnoseologický pohled, který sám Kant, jinak velmi skromný člověk, označil jako Kopernikovsky převrat ve filosofii.

Kant byl však příliš soustavný a důsledný myslitel, než aby se spokojil s takovým výsledkem. Svět má i část, která přesahuje naši smyslovou zkušenost. Rozum má nejen empirickou výbavu, kterou uplatňuje ve vědě, ale i spekulativní součást, která proniká do světa filosofie a metafyziky. Rozum promítá své kategorie do absolutna, ptá se na to, o čem žádná jiná zkušenost

nevydává své svědectví. Absolutno je pro teoretický rozum nepoznatelné a je třeba ho přenechat jiným schopnostem člověka. Teoretický rozum se musí vzdát před hranicí, kterou tvoří rozum praktický. Člověk si musí uvědomit, kde leží jeho hranice. Ani prostý a jasný názor smyslový, ani nejabstraktnější rozumový závěr neproniká ke skutečnosti, k podstatě a příčinám věci. Metafyzický cíl poznání je sice nedosažitelný, ale v tomto negativním smyslu metafyzicky platný. Tam, kde nestačí naše zkušenost a rozum, vzniká prázdný prostor, který může vyplnit víra. Tím Kant vytváří místo pro náboženské přesvědčení, na kterém mu díky jeho výchově vždy záleželo.

Kant se domníval, že poznávací schopnosti člověka nespočívají jen v pronikání teoretického rozumu (Verstand) do světa kauzality neboli příčinnosti a do zákonitosti světa přírody. Jejich druhou formou je praktický rozum (Vernunft), který člověku umožňuje najít teoretické základy morálního života, pevné principy morálního konání a vyznačit směr jeho vůle. Náš rozum vystupuje v teoretické funkci, když poznáváme to, co je v praktické funkci; když poznáváme to, co má být. Přecházíme tedy od Kantovy filosofie k jeho praktické filosofii, a tím od světa přírody do světa kultury.

Svět o sobě nemá pozitivní obsah, ale opírá se o něj naše víra, která spočívá v jistotě lidského srdce a vůle, že skutečnost není lhostejná k rozdílu mezi dobrem a zlem, který vytvořila naše vůle. Víra spočívá v pevném přesvědčení, že svět je ovládan morálním pořádkem. Rozum to nijak nedokazuje, protože kauzalita která podrobila vnější svět, je lhostejná k dobru a zlu. Rozumem není možné dokázat, že vývoj světa směřuje k tomu, aby se realizovalo dobro. Věda nemůže být podkladem víry. Víra spočívá na vůli a sama ze sebe vyvozuje praktické ideje o tom, co má být. Tyto ideje pomocí intelektu vytvářejí tušení ideálního světa. Vlastní vnitřní silou se vůle nese k absolutnu. V tomto smyslu má praktický rozum primát nad teoretickým.

Doménou praktického rozumu je tedy sféra povinnosti a normativity. Tato sféra není součástí přírodní skutečnosti. To, co má být (Sollen), vyjadřuje druh spojení a nevyhnutelnosti, která se jinak nevyskytuje v celé přírodě. Jevem praktické filozofie je tedy člověk, vnitřní hlas. Jako cítící bytost jsme úplně ponechání napospas neměnným zákonům příčinnosti. Člověk však není jen egoistickým a smyslově determinovaným tvorem, který se snaží využívat svých bližních, podvádět a klamat, nepřevládá v něm jen egoismus, zloba a pachtění se za vlastním prospěchem. Je i bytostí mravnou, která má rozum a vůli a je schopná tuto vůli podříditi rozumu. Svobodná vůle člověka je prostředkem, který mu umožňuje se účastnit na mravním zákoně, na vyšším nadmyslovém světě.

V díle „Kritika praktického rozumu“ (1787) se Kant zabývá mravním svědomím, které nás nutí jednat proti našemu osobnímu prospěchu a sobectví. Díky tomu i ten nejšpatnější člověk ví, jak se má nebo jak by se měl chovat a jednat. Je zde velký protiklad mezi skutečným chováním a chováním, ovlivněným mravním svědomím. Jsme tak součástí dvojího světa: svým tělesným organismem jsme součástí světa jevů, ale svou duší jsme součástí světa o sobě. Člověk je potud ušlechtlejší a lepší, pokud dokáže poslouchat svůj vnitřní hlas a řídit se jím.

Detašované pracoviště VŠERS v Příbrami se přestěhovalo do nové budovy

PRO.MED.CS
Praha a.s.

PRO.MED.CS Praha a.s. – výrobce, dovozce a distributor léčiv a doplňků stravy se sídlem v Praze. Portfolio léčiv je zaměřeno především na oblast kardiovaskulárního, gastrointestinálního a muskuloskeletálního systému a dále na léčbu psychických poruch, bakteriálních a virových onemocnění. Exportními trhy jsou téměř všechny země oblasti střední a východní Evropy a řada států Asie, kde firma realizuje 66 % prodeje.

PRO.MED.CS Praha a.s.
Telčská 1
140 00 Praha 4
Česká republika

Tel.: + 420 241 013 111
Fax: + 420 241 480 092
E-mail: promed@promed.cz
www.promed.cz

IMMANUEL KANT... (Pokračování ze strany 11)

A nakonec ve spisu „*Kritika soudnosti*“ (1789) se Kant ptá: Je organická příroda – tedy život – pouhý slepý stroj, anebo směřuje k nějakému vyššímu rozumovému účelu? Teoretický rozum se přiklání k prvnímu vysvětlení, praktický k zase druhému a protože jsou oba tyto rozumy spojeny vlastně v jeden, je rozum neschopen zásadně obě hlediska spojit. Jednou z myšlenek je i nové pojetí génia, které mělo velký vliv na německou romantiku. Podle Kanta je génius inteligence, která tvoří jako příroda. Dílo mu roste po ruka-ma podobně jako živý organismus.

Základy metafyziky mravů

Ve filosofickém spisu „*Základy metafyziky mravů*“, který vyšel v roce 1785 se Kant vyjadřuje k etice (přesněji k problémům morálky a morálního jednání), ke které se pak vrací a podrobněji ji rozvíjí v dalších spisech „*Kritika praktického rozumu*“ (1788) a „*Metafyzika mravů*“ (1797). Oba tyto etické spisy řeší otázku, jaký má být mravní předpis pro lidské jednání, jestliže je člověk schopen se autonomně motivovat nejenom na základě svých smyslových podnětů, které jsou tzv. „pružinou“ jeho jednání. Tento mravní předpis se nazývá kategorický imperativ.

Velikost Kantova ducha vystupuje v jeho etických spisech možná více, než v jeho teoretické filosofii. Proto si snad můžeme nějak vyložit nevráživost hodnocení Schopenhauerova, že Kantovy etické spisy jsou ve znamení úpadku jeho duchovních sil. Takovéto poznámky však nemohly nijak zastínit dalekosáhlý význam Kantova novátorství v tomto oboru. Především v etice totiž Kant zachytil novou dimenzi lidské autonomie a svobody a prohloubil tak základní východisko novověké filosofie.

V Základech metafyziky mravů je více než kde jinde patrné, že je Kant bořitelem metafyzické tradice. Zpochybnil hierarchicky zkonstatělou stavbu řádu světa v podání metafyziky. Člověk z pohledu Kantovy etiky je bytost, která v tom, co překračuje její živočišnou a přírodní existenci, buduje podle zásad rozumu univerzální lidský a mravní svět, v němž není jiné dokonalosti, blaženosti ani spravedlnosti než té, kterou tato bytost dosahuje ze své svobody a odpovědnosti vůči sobě a ostatním lidským bytostem

Základy metafyziky mravů jsou rozděleny na předmluvu a tři díly. První díl přibližuje přechod od prostého mravního rozumového poznání k poznání filozofickému, druhý díl přechod od populární mravní filozofie k metafyzice mravů a třetí díl pak přechod od metafyziky mravů ke kritice čistého praktického rozumu.

Asi nejdůležitějším pojmem celé Základy metafyziky mravů je kategorický imperativ, jak nazývá Kant mravní zákon. Dodržovat tento kategorický imperativ je podle Kanta lidskou povinností. Pokud budeme tento zákon dodržovat, pak se staneme svobodnými, protože to budeme my, kdo zákon utváří. Kategorický imperativ – vzhledem k tomu, že člověk je s to jednat nepodmíněně – předepisuje, že se k němu ve svém jednání musíme vztahovat jako k hodnotě naprosté, absolutní, nejvyšší a nikoli jako k hodnotě podmíněné, kterou můžeme k něčemu využít. Tento imperativ je ale také rozlišen na hypotetický a kategorický.

Hypotetické imperativy vznikají ze zkušenosti a jsou podmíněné snahou dosáhnout určité empirické cíle. Hypotetický imperativ začíná jako chceš-li něčeho dosáhnout, musíš použít takové a takové prostředky. Začíná obvykle jestliže...: Jestliže tu chceš zůstat, buď zdvořilý! Cíl je tu hypotetický a imperativ určuje prostředky k jeho dosažení. Hypotetické imperativy jsou subjektivně podmíněné touhami jedince. Dávají důvod pouze tomu, kdo má cíl uvedený v první části imperativu a nejsou závazné pro nikoho, jehož tužby jsou s ním v rozporu.

Kategorický imperativ je nepodmíněný příkaz rozumu adresovaný vůli, nepodmíněný předpis o povinnosti člověka jako rozumné bytosti, vládnoucího svobodnou vůlí. Kategorický imperativ tedy říká: ať chceš to či ono, vždycky musíš mít přítom pro mne druhý člověk absolutní hodnotu. Tento chladný a bezvýjimečný rozkaz, nejvyšší princip mravnosti a lásky k bližnímu je závazný sám o sobě, bez ohledu na osobní cíle. Když chce člověk doopravdy vědět, jak má konat, zjevuje se mu tento nepodmíněný zákaz konat svévolně, bez ohledu na reciprocitu, osobní uspokojení či konkrétní cíl. Tím, že člověk sebenucením dosáhl shody vůle z povinností, stal se občanem nadsmyslového světa, dotkl se absolutna a získává důstojnost. Stejný přístup ke kategorickému imperativu mají všechny rozumné

bytosti. Má absolutní platnost, tak jako ji mají fyzikální nebo přírodní zákony. Je pro náš morální život stejně důležitý jako zákony rozumu v poznání. V lidském vědomí se neobjeví až během vývoje, ale přicházíme s ním na svět. Kategorické imperativy obvykle neobsahují jestliže... říkají ti bezpodmínečně, co máš dělat.

Již dříve Kant stanovil, že člověk je schopen svobodného, tj. nepodmíněného jednání vůči přírodě. Toto vědění o sobě jako ohnisku nepodmíněného jednání je vlastně totožné s vědomím mravního zákona, jehož konstatováním začíná Kritika praktického rozumu. Vědomí zákona je nezahladitelný fenomén, který nemůže být potlačen vnějším nátlakem, donucováním, dokonce ani mučením. Důsledkem vnějšího donucení může být, že jedinec podle zákona nebude jednat, nikoli však, že by nevěděl, jak by měl nebo neměl jednat.

Z toho vyplývá první, obsahová formule kategorického imperativu, která říká, že bychom měli jednat jen podle té maximy (subjektivní princip chtění), kterou bychom mohli současně chtít jako obecný zákon. Když něco dělám, musím si být jistý tím, že si přeji, aby každý dělal to stejné, když se dostane do stejné situace. Je to uložení povinnosti pro ni samou. Mravní zákon tu stojí proti sklonu člověka, je lhostejný k jeho prospěchu. Svobodně konáme jen tehdy, když konáme z úcty k mravnímu zákonu. Toto formální pravidlo v podstatě obsahuje všechny možnosti volby. Proto podle něho i lež, zrada či vražda jako princip konání by se mohly stát všeobecným pravidlem a podkopat základy společnosti. Navíc, životní situace se neopakují, nejsou totožné. Muži mají jiné povinnosti k ženám jako k ženám k mužům, a proto jejich povinnosti nemohou být základem všeobecného zákonodárství. Voják v boji má jiné povinnosti než učitel ve škole a nedá se říci, že by v daném případě konali podle maxim platných pro všechny vojáky nebo pro všechny učitele. Zdá se jakoby kategorický imperativ v této podobě nemohl být základem skutečné životní etiky. Zde nám Kant také připomíná Ježíšova slova: Chovejte se ke druhým tak, jak chcete, aby se chovali oni k vám. To znamená, že se máme ptát, co by z lidstva zůstalo, kdyby každý konal tak jako já.

Základem první formule kategorického imperativu je samoučelnost člověka v jeho rozumové přirozenosti. Ta je základem i druhé formule, která předepisuje, že nesmím disponovat s člověkem v osobě druhého nebo i ve své vlastní osobě jako s prostředkem, mé jednání musí vždy souhlasit s lidstvem v něm jako účelem samým o sobě. Předpis jednání tedy zní: „Jednej tak, abys používal lidství jak ve své osobě, tak i v osobě každého druhého vždy zároveň jako účel a nikdy pouze jako prostředek“. Na každého člověka se máme dívat jako na účel a ne jako na prostředek. Každý, i ten nejbídnější a nejnevzdělanější lidský tvor má právo být vážen jako plnoprávný člověk. Žádná jiná myšlenka tak neovlivnila mravní vývoj.

Je-li každý člověk díky své rozumovosti objektivním účelem, pak jednání podle kategorického imperativu musí mít formu obecnosti, protože musí brát v úvahu každého jedince jako autonomního činitele. Na této formuli je vidět, že z metafyziky mravů člověka jako osoby vyplývá zásadní rovnost všech lidí. Rovnosti, která byla v Kantových dobách heslem osvícenství a Francouzské revoluce se tím dostává zdůvodnění.

Jako filosof kategorického imperativu je Kant filosofem svéprávnosti člověka. Kategorický imperativ je proto zákon, který si člověk (na základě znalosti sebe sama) sám nutně ukládá. Ale Kant došel po dlouhém úsilí o dedukci povinnosti k přesvědčení, že mravní zákon, jak je člověk schopen jej odvodit, nemá sám v sobě závaznost k jednání. Vyjadřuje, jak máme jednat, ale nezavazuje nás k jednání.

(Redakčně zkráceno)

Božena Valihrachová, studentka 1.ročníku VŠERS

EUTANAZIE JAKO ETICKÝ PROBLÉM

Slovo eutanázie pochází ze dvou slov řeckých (eu-dobry a thanatos-smrt). „Dobře smrti“ můžeme také rozumět jako lehké, snadné smrti, kterou si každý představuje rychle, bezbolestně nebo ve spánku po dlouhém a spokojeném životě. Původně toto slovo znamenalo všestrannou pomoc umírajícímu člověku, mírnění tělesných bolestí a duševních úzkostí. Dnes je takto označováno úmyslné urychlení smrti na přání pacienta nebo jeho rodiny.

Problém eutanázie je starý jako lidská kultura. O tématu ukončení života z útrpnosti se diskutuje věčně a názory na pomoc při ukončení života nikdy nebyly a nejsou stejné. Tato problematika zajímá nejenom odborníky, ale i naprosté laiky.

ROZDĚLENÍ EUTANAZIE

Aktivní eutanázie

Do popředí se dostala eutanázie zejména díky médiím. Většina lidí spojuje tento pojem s aktivní eutanázií, kterou vykoná lékař na dobře zváženou a svobodnou žádost nevléčitelně nemocného, trpícího člověka. Aktivní eutanázie znamená doslova usmrcení pacienta. Tato forma se také nazývá strategií přeplněné stříkačky. Trestní právo rozlišuje pojem zabití (neúmyslně způsobena smrt) a vraždu (úmyslné, plánované usmrcení). U aktivní eutanázie se jedná o vraždu (vždy je úmyslem usmrcení pacienta). *Nevyžádaná* eutanázie je formou aktivní, kdy nemocný není schopen předepsaným způsobem o ukončení života požádat. Ale lze předpokládat, že by s ní souhlasil. Jinou formou je eutanázie *nedobrovolná*. Ta je nejen nevyžádaná, ale i nechtěná. Formu nevyžádanou a nedobrovolnou je také velmi těžké rozlišit.

Pasivní eutanázie

Pojem pasivní eutanázie bývá vykládán často nejednoznačně, a proto se v odborných kruzích vede diskuse o tom, že by vůbec neměl být používán. Jeho nejednoznačnost spočívá v úmyslu, či v cíli, kterého má být dosaženo. U pasivní eutanázie se směšují dvě odlišné věci: nejde zde o podání prepará-

tu, ale naopak nepodání potřebného léku (nebo nezapojení přístrojů atp.), eventuelně o odejmutí léku (odpojení přístrojů). Pokud by takový přístup byl použit u pacienta, který má ještě po zvládnutí kritického stavu naději žít, byla by to pasivní eutanázie, neboť zde byl jasný zamýšlený cíl usmrtit. Tady se jedná o strategii „odkloněné stříkačky“. Zvláštní formou je také *asistovaná sebevražda*, kdy nevléčitelně nemocný člověk ukončuje svůj život za asistence lékaře. Lékař poskytne na přání pacienta lék nebo jiný nástroj sebedestrukce, který by byl pacientovi jinak nepřístupný. Diskutovaná nejvíce v souvislosti s americkým lékařem Jackem Kevorkianem,

Neprodlužování utrpení

je v podstatě umožnění důstojně a klidně odejít, když k odchodu nazrál čas a dosloužily životně důležité orgány. I když se zde může zdát být hranice mezi pasivní eutanázií a neprodlužováním utrpení velmi jemná, rozhodující roli zde hraje úmysl nezabít. Hlavním úmyslem lékaře je zde nebránit přirozené smrti, tedy umožnění pacientovi odejít. „Je pochopitelné, že se všichni snažíme o zmírnění utrpení a oddálení smrti, je však současně nutné znát mez, kdy ji musíme přijmout. Heroické pokusy o záchranu života nelze opakovat do nekonečna, lidský život je přes veškerý pokrok medicíny uzavřen smrtí, která se může někdy jevit jako milosrdná, někdy jako krutá a zbytečná, vždy však je definitivní.“

UMÍRÁNÍ A SMRT

Eutanázie je velmi úzce spjata s pojmy umírání a smrt. Umírání v širokém významu slova je především proces, kdy nevléčitelně nemocný člověk v relativně dlouhém čase žije pod znamením hrozící a nakonec skutečné smrti. Pojem umírání je synonymem terminálního stavu při němž dochází k postupnému a nevratnému selhávání důležitých vitálních funkcí tkání a orgánů jehož důsledkem je smrt. Tématika umírání a smrti se týká každého člověka, ale je těžké na smrt myslet a ještě těžší je účastnit se konce života a umírajícího na této poslední cestě doprovázet. Protože smrt je smutným údělem člověka vloženým mu do vínku přírodou a je údělem nutným, nelze ji zvrátit. Je jedinou stoprocentní jistotou, kterou má každý člověk. Její pochod

(Pokračování na straně 14)

Na střelnici Borek u příležitosti ukončení studia prvních absolventů naší vysoké školy proběhl střelecký závod, který pořádal Akademický střelecký klub při VŠERS ve spolupráci se střeleckým klubem SQUAD shooting team. Závod byl rozdělen do šesti kategorií a zúčastnili se ho studenti, přednášející i zaměstnanci školy včetně profesora Paula Hendrika Möllera, který je od června do září 2006 hostujícím profesorem na VŠERS.

Vítězové jednotlivých kategorií:

- Muži – Martin Kaljandra
- Muži – držitelé zbrojního průkazu – Petr Petr
- Ženy – Ludmila Půbalová
- Ženy – držitelky zbrojního průkazu – Alena Doležalová
- Členové ASK – Milan Veselý
- Hosté – Vladimír Doležal

Eutanázie... (Pokračování ze strany 13)

nelze zastavit a nelze se před ní ani uchránit. Člověk je snad jediný tvor, který si uvědomuje svoji smrtelnost, ale který ve své psychice dokáže smrt nebo jen myšlenku na ni potlačit a žít tak jako by byl nesmrtelný. V běhu běžného denního života člověka stojí však smrt na okraji, konkrétního významu nabývá pokud člověk zestárne nebo těžce onemocní. „Smrt jako přírodní proces není tragická, život i smrt jsou přírodě lhostejny. To pouze lidská reflexe odvodila v tomto případě ze smrti tragický život.“

Je důležité odtabuizovat, zlidštit, ritualizovat umírání a smrt. Během života provádíme řadu rituálů, od narození dítěte přes jeho křest k události jako maturita, promoce, svatební obřad ..., umírání a smrt přeskočíme a pak až je člověk po smrti, koná se ritualizované rozloučení s mrtvým a pohřeb. Nebylo by lepší vrátit toto rozloučení do života?

Dříve pečovala o nemocné a umírající především rodina, péče tedy byla převážně laická. Umírání doma mělo po staletí téměř stejný scénář: každý věděl, jaká je jeho role. Syn či vnuk stáli u lůžka umírajícího otce či děda, pomáhali mu podle svých sil a nejlepšího svědomí ulehčit poslední hodinku a současně se „mimoděk“ učili, že historie se jednou bude opakovat a až přijde čas převzmu štafetu pomoci vlastní potomci. Z generace na generaci přecházela nejen zkušenost jak pečovat, ale také prožitek, co je to umírání a smrt zblízka. „Žít se však musíš učit po celý život, po celý život se musíš učit umírat.“

Životem proškolený jedinec tak uměl bez ohledu na své vzdělání to, co bychom dnes nazvali adekvátním přístupem k umírajícímu. Nemusel si klást speciální otázky pravdy na nemocničním lůžku, ani se zabývat zvláštnostmi psychické podpory umírajícího. To proto, že si byl v tomto vzorci chování jistý. V opakované konfrontaci se smrtí si uvědomoval, že zemřít je kdykoliv možné a jednou nutné. Smrti se také samozřejmě bál, ale jeho strach snižovala jistota, že nebude opuštěn a že se mu jednou dostane péče v takové kvalitě a formě, jakou už vícekrát poskytoval on sám. Smrt tedy nastala po ritualizovaném rozloučení. Nepřicházela asi hned, ale spíše za určitou, individuálně různou dobu, kdy však umírající už byl smířen se stavem věcí a čekal v náručí milujících a milovaných osob na „kmoťříčku smrt“. „Člověk se svou smrtí nenavrací jen k přírodě, z níž biologicky vyšel, nýbrž odchází ze života jako společenská bytost.“

Ovšem takto popsaný, tzv. „tradiční model umírání“ nebyl pravidlem. Chyběla profesionální pomoc, to souviselo s dobou, avšak problémem tohoto klasického modelu byl předpoklad, že umírající má rodinu. Ne vždycky tomu tak bylo a tak mnoho z nich umíralo v nucných a nedůstojných podmínkách na ulici, pod mostem, ve špině a bez jakékoliv péče.

Nevýhody tradičního modelu umírání byly motivem ke změnám a tak se postupně péče o nemocné přesunula do nemocnice a nabyla především odborného charakteru, hovoříme o tzv. „moderním modelu umírání“. V tomto modelu ovšem chybí hlavně lidský kontakt, umírání ztratilo charakter sociálního aktu. V této praxi je časté osamění. Moderní člověk už nemá žádnou osobní zkušenost s pomocí umírajícím.

Dnes se umírá zejména v nemocnicích, kde je neznámé prostředí, hluk a kde umírající často zůstává osamocen. Místo důstojného odchodu v péči rodiny a ve známém prostředí.

Především je důležité uvědomit si, že dlouhodobá nebo nevyléčitelná nemoc obvykle rozbíjí dosavadní způsob života člověka a s tím souvisí i změna uvažování a změna základní hierarchie hodnot nemocného. Někteří nemocní nejsou schopni adaptace na složitou životní situaci a tím, že žádají o eutanázii, vlastně odmítají život s nemocí.

O pomoc při usmrcení prosí většinou ti pacienti, kteří jsou zanedbávání, odloučení či opuštěni a není jim v jejich krizi poskytnuta přiměřená lékařská, citová či duchovní pomoc. Takoví pacienti si připadají strašně sami a mají pocit, že je nikdo nepotřebuje, že nikomu nezáleží na tom, zda jsou ještě naživu a trpí pocitem, že už vlastně nejsou vůbec k ničemu. Tito pacienti se obvykle dostanou do stadia rezignace a skutečně už nechtějí dál žít, protože jejich život už nemá žádný účel ani smysl.

V podmínkách moderní medicíny není problém do takové situace se dostat. Doprovod při konci života dělají člověku místo jeho nejbližších „cizí“ profesionálové. Profesionalita je potřeba, ale nesmí vytlačit potřebnou empatii.

Nemůžeme umírajícího a tím i smrt izolovat, musíme ji totiž zlidštit. Je třeba hledat nový rituál. Těžko se lze vrátit k tradičnímu modelu umírání, ale lze jeho výhody kombinovat s výhodami modelu moderního. A jak by tedy mohl vypadat aktuální přístup k umírajícím? Umírající by mohl zůstat doma, ale pak by mu musela být bezpodmínečně zajištěna i zde kvalitní odborná péče, nebo naopak by mohla být přijata rodina, nebo alespoň jeden člen rodiny do nemocnice a tím by se obohatila chladná profesionální péče o hřejivé vztahy. Překážkou u těchto řešení by byly asi ekonomické a organizační nároky. A tak příkladem již realizovaným jsou hospice, speciální zařízení pro umírající. Hospic je anglický výraz a znamená útočiště nebo útul. Ve středověku byla hospicem označována místa, kde se mohl unavený poutník najíst, napít a kde mohl i nocovat. Pokud to potřeboval byl v tomto zařízení také ošetřen a povzbuzen.

Novodobé hospice se začali budovat nejprve v Anglii. V naší republice se začalo s budováním hospiců až v devadesátých letech. Ošetrovatelky nebo laičtí reprezentanti těchto zařízení pomáhají trpícím tím, že je navštěvují a starají se tak hlavně o opuštěné umírající a zastupují rodinu v případech, kdy sama nestačí.

Cílem všech zařízení hnutí hospice není prodloužení života „za každou cenu“, nýbrž kvalita života. Umírajícímu je poskytována kvalitní paliativní léčba, respektována jeho lidská důstojnost a garantováno, že v posledních chvílích nebude osamocen. Péče v lůžkovém zařízení hospice je poskytována nemocným, kteří potřebují intenzivní péči. V ostatních případech se péče poskytuje v domácím prostředí HOME CARE (poskytují profesionálové) a HOME HELP (poskytována laiky). Dnes je již o ČR několik fungujících hospiců, Hospic ANEŽKY ČESKÉ v Červeném Kostelci, v Praze-Hospic ŠTRASBURK, v Plzni Hospic SV.LAZARA, v Brně Hospic SV.ALŽBĚTY atd.

„Nejde vlastně o to zda zemřít či nikoliv, neboť odpověď je známa předem-jde pouze o to jak zemřít.“

„Hovoříme-li o důstojné smrti člověka, pak máme na mysli především, nebo dokonce pouze estetickou stránku v procesu umírání. Jestliže někdo není schopen ani sebeobsluhy, pak je jeho svízelná situace hodnocena jako pád pod lidskou důstojnost“

Člověk, který je na své poslední pouti životem potřebuje mnohem více obětavou péči, důsledné ošetřování a fyzickou přítomnost druhého člověka než kdokoliv jiný. Vždyť proces zrození a umírání je pokládán za podobný sociální akt a pokud nejsme sami při zrození, neměli být osamoceni ani v umírání.

Smrt jako taková není lidem příliš známa, proto možná vyvolává pocity strachu a ošklivosti. Z tohoto důvodu je nejdůležitější při péči o člověka v terminálním stádiu péče profesionální, kultivovaná. Neméně důležité je prostředí a přítomnost blízkých osob nebo alespoň jiného člověka.

„Protože realita je na hony vzdálená popsanému ideálu, lze pojmy důstojné umírání či důstojná smrt chápat jako výzvu ke kvalitativní změně“

EUTANÁZIE ANO ČI NE ?

Ačkoliv jde o složitou otázku, na kterou nelze odpovědět zcela jednoznačně, zpravidla se dají alespoň obecně oba tábory vyhranit. Jak zastánci legalizace eutanázie, tak její odpůrci se shodují v tom, že je potřeba poskytnout umírajícím možnost prožít závěr života v důstojnosti a stejně důstojně i zemřít.

Rozdíl mezi oba tábory nastává ve chvíli, kdy je potřeba pojem důstojnost definovat. Pro zastávce eutanázie je důstojnost definována usmrcením, po krátkém rozloučení s rodinou nebo i bez něj. Jedním z hlavních argumentů pro legalizaci možnosti eutanázie je odstranění utrpení, které se jednomu z táborů jeví jako nedůstojné. Pro odpůrce eutanázie je pojem důstojnosti naopak definován zajištěním všech potřeb umírajícího nemocného, dokonalou péčí o všechna jeho přání a především odstraněním jakéhokoliv trápení, jak fyzického tak i duševního, které by se mohlo u nemocného objevit. Více než protiargumenty jsou však praktické příklady z rodin, kde se o umírající starají, nebo přímo z hospiců. Utrpení, které způsobuje např. vědomí konečnosti života, není nedůstojné. Odpůrci legalizace eutanázie dále také argumentují nedotknutelností lidského života a obavami o možné zbytečné ztráty na lidských životech způsobené zneužitím eutanázie, problematickou

(Pokračování na straně 15)

Eutanázie... (Pokračování ze strany 14)

situací rodin, jejichž rozpad či negativní vztahy uvnitř mohou být vidinou snadného zbavení se nepohodlného člena rodiny. Místo usmrcení stručně řečeno nabízejí pomoc v bolesti, osobní doprovod posledními dny života nemocného člověka a třeba i postavení hospice pro zajištění péče o staré nevyléčitelně nemocné spoluobčany, u kterých shledávají místo „obchodní ztráty“ naopak vysoký zisk, který společnosti jejich samotná existence, moudrost, potřeby, které mají být uspokojovány, plná odevzdanost do její péče, naprostá závislost a z toho plynoucí láska a vděčnost za ty nejjednodušší projevy úcty k nim samotným, přináší.

Odpůrci také varují před tzv. kluzkým svahem (termín lékařské etiky – „slippery slope“), kdy může dojít k ukončení životů lidí, kteří ani opakovaně toto nežádají, a kteří většinou jsou nekompetentní. Každá diskuse o eutanázii musí věnovat dostatečnou pozornost nebezpečí, že legalizace vyžádané eutanazie by se v praxi mohla zvrhnout v běžné provádění eutanazie nevyžádané, nebo dokonce nedobrovolné. „Kluzký svah“ – kdo na něj vstoupí, může po něm nezadržitelně klouzat dolů. Navíc by uzákonění eutanazie dalo lékařům nesmírnou moc. Není to totiž nemocný, který určuje, že je léčba beznadějná, že utrpení je nesnesitelné a že je již připraven k ukončení života. Právní zajištění proti jakýmkoliv zneužitím v tomto směru je zcela nereálné. Správnou cestou se tedy jeví pomoc nemocnému ke skutečně důstojné, skutečně lidské smrti a nikoliv k zabití.

Legalizace eutanazie by zřejmě narušila některé morální zábrany. Je nezbytné také uvést, že legalizace eutanazie a tedy její dostupnost může vel-

mi negativně ovlivnit morální složku lékařské osobnosti.

Při světonázorové pluralitě zůstává důstojnost lidského života hlavním z důvodů odmítání legalizace eutanazie. Veřejné mínění klonící se k eutanázii argumentuje obavou z lidského utrpení a přitom dovolit zemřít se zdráhá, jakoby se naopak bálo smrti.

ZÁVĚREM

Závěrem lze konstatovat, že obtížná problematika eutanazie tvoří pouze jednu část problémů týkajících se umírajících. Bylo by riskantní redukovat závěr lidského života na problém eutanazie. Ta se totiž zdá být elegantní a efektivní metodou řešení pouze na první pohled. Rizika spojená se zneužitím jsou značná a vysoká. Nic na tom nemění ani skutečnost, že je eutanázie je často považována za projev vrcholné humanity, která je spojována s autonomií. Z práva na život a z práva na právo /včetně autonomie/ totiž nelze dovodit právo na smrt, která by byla realizována rukama lékařů. Právo na eutanázii není ústavním právem, není ústavou chráněno. Takovéto právo by narušovalo základní právo člověka na život a na integritu. Ovšem i přes veškerá fakta by měl být v popředí zájmu hlavně respekt k důstojnosti člověka určovat si svůj osud i způsobem, se kterým nesouhlasíme. Náš život nepatří druhým lidem ani společnosti či státu. My za něj neseme odpovědnost a my si ho také odžijeme od začátku do konce.

Proč ale stále řešit otázku, jak provádět eutanázii, když ještě ani nebyla dořešena otázka, jak se o umírající starat?

(Redakčně zkráceno)

Nagyvendégiová Ilona, studentka 1. ročníku

Etické či neetické chování českých novinářů aneb Střet zájmů je problém

Etika, jak z názvu vyplývá, je nauka o mravnosti, morálce. Ve své práci se chci věnovat poměrně obsáhlé problematice, a to chování českých novinářů z etického pohledu. Poměrně často jsem ve styku se zástupci médií celostátních deníků, televize, rozhlasu i regionálních zpravodajských týdeníků, a proto jsem si vybrala právě toto téma, neboť je mi blízké a zároveň je pro mě i jistou motivací pro případnou změnu přístupu k některým zástupcům médií.

Proto, abych se mohla zabývat etikou novinářů, zvolila jsem nejprve seznámit s Etickým kodexem novináře, který vznikl jako součást deklarace ministrů zúčastněných na 4. evropské konferenci o politice hromadných sdělovacích prostředků konané v Praze v prosinci 1994. V bodě 11 c se uvádí, že (cituji) „novináři mají právo přijímat své vlastní samoregulační normy například ve formě etického kodexu.“ V rezoluci z této konference se pak říká, že kodexy chování mají být „dobrovolně přijaty a dobrovolně uplatňovány“ a že „výkon novinářského povolání je založen zejména na základním právu na svobodu projevu, zaručenou článkem deset Evropské konvence o lidských právech.“ Kodexy chování novinářů, které byly přijaty v řadě evropských demokratických zemí se snaží různým způsobem sladit práva a svobody novinářů s právy a svobodami občanů tak, aby se nedostávaly do konfliktu a stanovit odpovědnost novinářů za jejich činnost.

Občané mají podle Listiny práv a svobod, jež je součástí Ústavy české republiky, právo na včasné, pravdivé a nezkrácené informace, na objektivní obraz skutečnosti. V mnoha případech jsou to ale právě novináři, kteří přinášejí naprosto rozdílné informace z jedné, totožné akce. tuto zajímavou skutečnost lze vysledovat například při sledování zpravodajství různých televizních stanic v hlavním vysílacím čase. Až příliš často se skutečnosti ve zpravodajství těchto stanic liší. Bohužel se mnohdy stává, že domněnka některého redaktora bývá vydávána za ověřený fakt a naopak některé zprávy jsou deformovány zamlčením důležitých skutečností, dat a údajů. Podobné to bývá i v denním tisku, pokud nejsou informace převzaty z České tiskové kanceláře (ČTK). V takových případech lze konstatovat, že novináři zneužívají výsady, plynoucí z povolání novináře a prezentují skutečnosti, které nejsou v souladu s etickým chováním. Občan (divák i čtenář) se pak jen stěží orientuje v předkládaných informacích, která jsou mu prezentována jako jediná objektivní. Kde je pravda? Těžko se hledá odpověď, pokud předkladatel informace, tedy novinář nenese odpovědnost za všechny své zveřejněné materiály.

Předpokladem pro výkon poměrně náročného žurnalistického povolání by měla být především vysoká profesionalita. Pravdou je ale skutečnost, že mnozí „rádobnovináři“ mají nedostatečné vzdělání, někteří působí dojmem, že vůbec žádné. Především vydavatel (majitel televize, rozhlasu) by měl redaktorům dát jasně najevo, že musí vyloučit činnosti, které by je mohly kompromitovat nebo vést ke konfliktu zájmů. Za naprosto neslučitelné s profesí novináře například považuji to, (a nejen já), že novinář, byt regionálního týdeníku kandiduje v komunálních volbách. V takovém případě se totiž jedná o naprosto ukázkový střet zájmů. Dokonce i komise Syndikátu novinářů řešila případy, kdy novinář o komunální politice píše a zároveň v ní působí. Takoví novináři sami často kritizují prohřešky komunálních politiků, zejména ty, které by se mnohdy daly aplikovat i na ně - například arogance, nepřesnost, málomluvnost či naopak bezbřehé tlachání o ničem. Pak se ovšem snižuje kredit celé novinářské obce, čehož si všimnou čtenáři, diváci i posluchači, ne však ti, kterých se to týká.

Regionální novinář i komunální politik mohou mít mnoho společného, rozhodně však ne profesní zastoupení. Novinář - politik totiž může velmi snadno zneužít takto získaných informací k prezentování vlastních postojů, a proto by neměl takové informace zveřejňovat dříve než budou zveřejněny oficiální cestou. Bohužel jsme velmi často svědky toho, že občan se o „své kauze“ dozví z médií dříve než právě oficiální cestou. Nehledě na to, že bývá v této souvislosti často porušováno soukromí zúčastněných osob, rodinných příslušníků a k všeobecné lítosti mnohdy dokonce i dětí.

Klasickým střetem zájmů a ukázkou neetického chování novinářů je zneužití novinářské profese k činnosti reklamního pracovníka. Reklamní oddělení by mělo být samostatnou součástí redakce, pracovně nezávislé na ostatních redaktorech. V praxi však zejména v menších regionálních médi-

(Pokračování na straně 16)

Vodovody a kanalizace Jižní Čechy, a.s.
Boženy Němcové 12/2
370 80 České Budějovice
tel.: 389 132 111 fax: 386 355 529

Provozovatel vodárenské infrastruktury

- vodohospodářské služby
- projekční služby
- kompletní inženýrská činnost
- geodetické služby
- laboratorní služby

844 844 870

www.vakjc.cz

Etické... (Pokračování ze strany 15)

ich bývá právě redakce úzce spjata s reklamním nebo inzertním oddělením. Bohužel i ve velkých vydavatelstvích může nezávislý pozorovatel zjistit, jak určité kontakty politiků s velkými, nadnárodními společnostmi ovlivňují skutečnou „objektivitu“ tisku. Až příliš často je možné vyzorovat publikování skryté reklamy v některých konkrétních médiích. Asi si lze těžko představit nezávislost například motoristického časopisu na reklamě z této oblasti. Jakou pak ale mají výpovědní hodnotu informace o uváděných vozidlech, když vzápětí se vedle objeví inzerát výrobní firmy?

Novinář by neměl přijímat žádné hodnotné dary nebo výhody, které by jej mohly kompromitovat nebo vést ke konfliktu zájmů. Na druhou stranu i novinář potřebuje bydlet, cestovat, zajistit studia svým dětem. Prokázali se pak souvislosti s novinářskou činností, například při získání obecního bytu, je až příliš jasné, že šlo o zneužívání výsad plynoucích právě z povolání. A etika chování novináře je právě v takovém případě výrazně omezena. Přitom stačí mnohdy jediný článek v podobě skryté reklamy, který zvýrazní jedinou firmu od ostatních, převáží pozitiva a následně je už jen otázkou času, jak se bude firma revanžovat.

Další ukázkou neetického chování novinářů je v poslední době velmi rozšířené plagiátorství. Sama jsem byla svědkem, kdy novinář převzal část rozhovoru s jistým docentem, aniž uvedl autora textu, případně materiál, z něhož podklady čerpal. Plagiátorství jsme svědky často právě v reklamních článcích, které noviny přebírají od reklamních agentur bez jejich souhlasu. Stává se i to, že redakční materiál jedněch novin se objeví bez souhlasu vydavatele, šéfredaktora i autora článku v jiných novinách s tím, že majitel firmy druhé redakci článek poskytl. Dokonce i novináři velkých deníků přebírají informace svých regionálních kolegů bez jejich vědomí a souhlasu. Největší nehorázností pak je vědomé přebrání agenturní zprávy s podpisem úplně jiného autora. Plagiátorství přitom Etický kodex novinářů přímo zakazuje.

Za nejzávažnější porušení a profesionální chybu novináře lze jednoznačně považovat pomluvu, neprokázané provinění, překroucení dokumentů, faktů a lží. Časté soudní pře politiků a celebrit jsou jen pouhým důkazem takového tvrzení. Až příliš jsme si zvykli na to, že novinář se může dopustit pomluvy či jen pouhého vypouštění „bublíny“, která velmi rychle splaskne. Málokdy se navíc postižený dočká opravy v tisku a soudní tahanice bývají zdoluhavé, z čehož těží nejen autoři pomluv, ale i samotní vydavatelé. Jen zřídka se například v nejrozšířenějším médiu - televizi, doslechneme, že ten a ten redaktor se omlouvá za zveřejnění nepravdivé informace. Tyto ojedinělé vlašťovky nemohou být brány jako důkaz etického chování novinářů. V pokleslém bulvárním plátku se pak omluvy rovnají téměř tabuizované podobě. V této souvislosti je možné uvést ještě jeden příklad, a to často uváděné případy ze soudních síní, kdy někteří novináři v rozporu s Etickým kodexem uvádějí jména obžalovaných ještě dříve než byl vynesena rozsudek. tím porušují zásadu presumpce nevinny. Fotografiemi či nevhodnými záběry ze soudních síní pak může dojít k identifikaci svědků nebo příbuzných obětí, ale i delikventů, jímž nebyla zatím vina prokázána. Tato velmi citlivá stránka novinářské práce by měla být součástí nejen kodexu, ale i jejich vlastního normativu chování. Sami se totiž mohou do podobné situace dostat a jen velmi těžko pak budou svým kolegům vysvětlovat, že takto se novinářská práce nedělá.

Samostatnou kapitolou mé úvahy o etickém či neetickém chování je internetová žurnalistika. Tam se ale odehrávají úplně jiné situace, za které nenesou vždy odpovědnost redaktorů, ale spíše provozovatelé různých serverů. Mezi problémy a nebezpečí internetu patří například snadná zneužitelnost digitalizovaných dat, nekontrolovatelnost uveřejněných textů,

neskutečná záplava dat, u nichž není vždy možné zjistit autora, tedy anonymní příspěvky plné zloby, vulgarity a oplzlostí. Jaká by tedy měla být etika pro internetové zpravodajství? Odpověď v daném případě je možná složitější, neboť při všeobecné přístupnosti na internet není možné spolehlivě vyloučit střety techniky s mediálními hodnotami. Jen těžko mi bude oponovat provozovatel dětské pornografie, že šíření takovýchto materiálů je naprosto neetické, navíc neslučitelné dokonce s naším právním systémem. Dohledat však tyto provozovatele je stále těžší a mediální internetová etika tak stojí před složitým problémem. To se netýká jen šíření pornografie, ale rasismu i diskriminace minoritních skupin.

Novinářská práce rozhodně není jednoduchá a jako takové si jí vážím u těch redaktorů, kteří se snaží podle Etického kodexu chovat. Nakonec jakýsi nepsaný dohled nad ním drží Syndikát novinářů, jehož ale zdaleka ne všichni jsou členy. Nezávislost české žurnalistiky má velmi neostře hranice v souvislosti s hospodářskou a ekonomickou situací té které redakce. Nedá se přeci hovořit o objektivitě tam, kde přímo prorůstá ekonomická závislost na jiných subjektech než redakcích.

Definice skutečně etických pravidel žurnalistiky - to je dle mého soudu nikdy nekončící proces.

Simona Žirovnická, studentka 1.roč.
e-mail : zirovnicka@volny.cz

Konečně žádné střevní potíže!

V prášku nebo kapslích

NOVINKA

- úporná zácpa
- nadýmání, říhání
- pro lepší trávení

Trpíte některým z následujících problémů?

- ✓ Nepravidelná stolice
- ✓ Zácpa
- ✓ Průjem
- ✓ Syndrom dráždivého tračníku

Trpí jím až 20% populace a projevuje se zejména: bolestmi v podbříšku, střídáním zácpy, průjmu, nadýmáním, křečemi v břiše.

další informace:
www.lepicol.cz
www.aspczech.cz

odborné dotazy:
577 983 279

Je vhodný při a po užití antibiotik

Nabízíme pomoc – LEPICOL

- Lepicol je kombinací těchto ingrediencí:
1. probiotických kultur (laktobacily a bifidobakterie) zdraví prospěšné bakterie
 2. prebiotik – rozpustná vláknina – inulin
 3. psyllia – nerozpustná vláknina
 4. trávících enzymů – Lepicol Plus

ASP CZECH s.r.o., Březová 155, 763 15 Slušovice, tel.: 577 983 280, e-mail: prodej@aspczech.cz

Žádejte v lékárnách a prodejnách zdravé výživy